

Överförmyndarnämnden

Synpunkter på Länsstyrelsernas utkast till riktlinjer inom överförmyndarens område, Diarienummer 5025-2019

Nacka överförmyndarverksamhet vill först av allt framföra att det är mycket uppskattat att det tas fram riktlinjer för granskning och lämplighetsprövning inom överförmyndarens område.

Nacka överförmyndarverksamhet anser att det generellt sett är bra riktlinjer och överensstämmer i stort med hur man arbetar inom Nackas verksamhet idag.

Synpunkter på Nationella riktlinjer gällande överförmyndarens kontroll av en persons lämplighet som ställföreträdare

Sidan 4 i rutan rekommendationer

Länsstyrelserna (Lst) rekommenderar överförmyndaren att kontrollera om ställföreträdaren förekommer hos socialnämnden. Lst ger ingen närmare förklaring till varför det ska ske. I Nacka har vi ansett att det kan ge för mycket information om en ställföreträdare som överförmyndaren inte bör ha kännedom om och som inte heller behöver inverka på uppdraget. Tex om en ställföreträdare har ett ärende inom barn och familj. Det som är mer viktigt är att se vilken en inkomst en ställföreträdare har. Nacka överförmyndarverksamhet gör istället en inkomstkontroll. Om en ställföreträdare saknar eller har en väldigt liten inkomst görs en relevant bedömning utifrån det.

Punkten 4.5.2 Jävsförhållanden

Lst uppger att det förekommer ett jävsförhållande om huvudman och ställföreträdare äger en fastighet tillsammans som ska säljas. Det bör förtydligas att det i så fall är ett jävsförhållande om den säljs till gode mannen själv eller någon anhörig till denne. Annars har de ett gemensamt intresse av att sälja till högstbjudande.

Punkten 4.6 God man för ensamkommande barn

Det är önskvärt om Lst utvecklar mer om lämplighetsprövningen för god man till ensamkommande barn.

Riktlinjer redovisning förordnade ställföreträdare

Sidan 5, Länsstyrelsens rekommendation

Mycket bra att det förtydligas att en redogörelse ska lämnas trots befrielse från redovisning.

Sidan 7, Länsstyrelsens rekommendation

Bra att det förtydligas att en ställföreträdare under heder och samvete ska intyga att inga tillgångar har förvaltats. Nacka överförmyndarverksamhet anser utöver det att man bör ta in ett yttrande från huvudmannen för att få det bekräftat.

Sidan 16, Länsstyrelsens rekommendation

Lst rekommenderar att överförmyndaren alltid bör kontrollera att ställföreträdaren skrivit rätt siffror utifrån det underlag som lämnats in och att sammanräkningen av siffrorna stämmer. Lst uppger inte vilken nivå granskningen ska ske på. Om ställföreträdaren har lämnat in kontoutdrag som underlag ska överförmyndaren då stämma av mot alla transaktioner på kontoutdraget? Lst bör utveckla detta. Denna önskan gäller även motsvarande i riktlinjerna för legala förmyndare.

Sidan 18, Länsstyrelsens rekommendation

Överförmyndaren bör kontrollera att det inte finns för mycket pengar på kontot som inte är spärrat. Lst rekommenderar att överförmyndaren gör en bedömning av hur mycket pengar som behövs för huvudmannen i varje enskilt fall. Att bedömningen ska ske i varje enskilt fall kommer bli ett ogörligt arbete för överförmyndaren. Det fungerar bra idag med en schablon för hur mycket som får finnas på det fria bankkontot, lämpligen ett halvt prisbasbelopp, och istället göra en bedömning om schablonen skulle behöva frångås, vilket får ligga på ställföreträdaren att påtala.

Sidan 20, Länsstyrelsens rekommendation

Lst rekommenderar att överförmyndaren kontrollerar att en huvudmans tillgångar är placerade på ett tryggt vis vid granskningen av förteckning. Förteckningen uppger endast hur det ser ut vid uppdragets uppstart. Ställföreträdaren har vid detta tillfälle ännu inte förvaltat några tillgångar. Överförmyndaren gör denna kontroll vid granskning av årsräkningen. Anser Lst att det ska ske även vid granskning av förteckningen?

Punkten 5.8.2 Kontroll av gåvoförbudet

Lst uppger att om en ställföreträdare har gett en gåva eller ett understöd som inte är gällande mot huvudmannen kan den/det krävas åter. Nacka överförmyndarverksamhet önskar att Lst utvecklar hur det ska gå till och vem som kan kräva gåvan åter. Denna önskan gäller även motsvarande i riktlinjerna för legala förmyndare.

Sidan 22, Länsstyrelsens rekommendation

Lst uppger att om en huvudman gett en summa pengar till barn eller barnbarn varje år, så kan det även fortsättningsvis fortgå om det är möjligt utifrån huvudmannens ekonomiska situation. Nacka överförmyndarverksamhet undrar vad som menas med en ”summa pengar”. Om summan pengar överstiger vad som kan betraktas som en personlig present

uppstår en åtgärd från gode mannen sida som strider mot gåvoförbudet. Nacka överförmyndarverksamhet anser vidare att det alltid måste vara olämpligt om ett barn eller barnbarn som också är god man tar emot gåvor/presenter från sin huvudman.

Sidan 23, Länsstyrelsens rekommendation

Lst rekommenderar att överförmyndaren inte ska acceptera att en ställföreträdare gör egna utlägg för huvudmannens räkning. Nacka överförmyndarverksamhet instämmer generellt i det men anser att det i ett digitalt samhälle inte kan krävas fullt ut. Det finns tillfällen där vi kan se att en god man t ex gör utlägg för inköp i vissa fall då det inte alltid fungerar med bankkort. Dock kräver vi att utlägg regleras snarast dock senast inom samma månad så att ingen skuldsättning uppstår.

Lst bör även ta upp att en ställföreträdare som har flera uppdrag inte får sammanblanda sina huvudmäns ekonomier.

Sidan 25, Länsstyrelsens rekommendation

Lst bör förtydliga i sin rekommendation liksom JO uppger att en korrigerig kan ske i medverkan av ställföreträdaren. Det vill säga att denne undertecknar årsräkningen på nytt efter gjorda korrigeringar. Nacka överförmyndarverksamhet anser att inga korrigeringar utom uppenbara skrivfel kan göras utan medverkan av ställföreträdaren. Detta gäller även riktlinjer för legala förmyndare.

Punkten 5.11. Anteckning om resultatet av granskningen på handlingen

Nacka överförmyndarverksamhet önskar att Lst tar fram riktlinjer för och lämnar exempel på när en räkning bör granskas med anmärkning. Denna önskan gäller även riktlinjer redovisning legala förmyndare.

Punkten 5.12. handläggningstid för granskning

Lst hänvisar till JOs beslut från 2008 om att handläggningstiden inte bör överstiga sju månader. Hur förhåller sig den handläggningstiden till nya förvaltningslagen? Nacka överförmyndarverksamhet önskar att Lst utvecklar detta.

Punkten 6.2 God man 11 kap. 1 § FB

Mycket bra att få ett förtydligande om vad som gäller för detta lagrum. Det råder mycket missförstånd överlag angående tillämpningen av FB 11:1.

Punkten 6.4 God man 11 kap. 3 § FB

Lst tar endast upp vad som gäller för redovisning av tillgångar för en bortavarendes rätt i dödsbo. Nacka överförmyndarverksamhet efterfrågar riktlinjer även för redovisning gällande övriga punkter i 11 kap. 3 § FB.

Punkten 8. Redovisning av företrädare för dödsboet efter en ställföreträdare

Lst bör tillägga att det saknas möjlighet för överförmyndaren att vitesförelägga dödsboet att inge räkning.

Riktlinjer redovisning legala förmyndare

Punkten 2.2. När redovisningsskyldighet upphör

Sista uppräknade punkten anger att redovisningsskyldighet upphör när storleken på barnets tillgångar har minskat till under fyra prisbasbelopp. Lst bör förtydliga under denna punkt att det krävs ett beslut från överförmyndaren. Det kan finnas risk för missförstånd i annat fall.

Punkten 2.2.4. Minskning av tillgångarnas storlek

I andra stycket uppger Lst att överförmyndaren kan bestämma att kontrollen ska upphöra enligt 13 kap. 3-8 §§. Rätt uppgift enligt gällande lagtext är 13 kap. 3-7 §§. Korrekt hänvisning till redovisning i förenklad form är 13 kap. 9 § 3 st.

Punkten 4.1. Förteckning

Lst uppger att fastighet ska upptas till egendomens försäljningsvärde. Motsvarande framkommer inte för förordnade ställföreträdare. Gäller samma värde för alla ställföreträdares förteckningar?

Punkten 5.4.2. Kontroll av att rätt ställföreträdare skrivit under

Nacka överförmyndarverksamhet efterfrågar även riktlinjer för vad som gäller om bara ena ställföreträdaren lämnar in men inte den andra. Det kan förekomma flera olika scenarier. Tex en förmyndare lämnar in och den andre vill inte underteckna, två förmyndare med gemensam förvaltning lämnar in varsin redovisning. Vad gäller vid dessa olika scenarier?

Sidan 17, Tänk på!

Huvudregeln är att föräldrars förvaltning är fri. Varför ska överförmyndaren tänka på att även fonder och andra placeringar som huvudregel ska vara spärrade? Det behövs ett förtydligande.

Sidan 18, Länsstyrelsens rekommendation

Lst rekommenderar överförmyndaren att kontrollera att nya konton försetts med överförmyndarspärr. Huvudregeln är att föräldrars förvaltning är fri så varför ska denna kontroll göras? Det behövs ett förtydligande.

Sidan 19, Länsstyrelsens rekommendation sammanblandning av medel

Lst rekommenderar att överförmyndaren inte ska acceptera att en förälder gör egna utlägg för barnets räkning. Det förekommer ofta att föräldrar gör utlägg för sina barn. Nacka överförmyndarverksamhet anser rekommendationen alltför kategorisk.

Punkten 6.1. andra stycket

Lst uppger att 13 kap. FB är gällande i vissa fall. Nacka överförmyndarverksamhet önskar att Lst utvecklar vid vilken tidpunkt en förteckning bör inges och vad som ska uppges i förteckningen. Räcker det tex med ett samlat värde på dödsboet eller ska det specificeras? Om det är flera syskon; ska dödsboets kvarlåtenskap som faller på barnen fördelas med andelar på barnen i förteckningen? Nacka överförmyndarverksamhet önskar även att Lst

utvecklar hur redovisningen ska ske efter att förteckningen ingetts och innan boet har skiftats, gärna med olika exempel.

På Nacka överförmyndarverksamhets vägnar

Vänliga hälsningar

Ann-Charlotte Oetterli
Enhetschef
Överförmyndarenheten
Tel. 08-718 92 14